Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i (STÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i (STÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30511

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i (STÖ), bireylerin sorumluluk kavram?na yönelik sahip olduklar? bili?sel tutumlar? ve inançlar? ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle obsesif-kompülsif semptomatoloji ile ili?kili olan a??r? sorumluluk alg?s?n? ve mükemmeliyetçilik e?ilimlerini de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. STÖ'nün Türkçe uyarlamas?, O?uzhan Yorulmaz (2002) taraf?ndan yüksek lisans tez çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda **obsesif-kompülsif bozukluk (OKB)** risk faktörlerini ve bili?sel ?emalar?n? incelemek için kritik bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i, STÖ, Obsesif-Kompülsif Bozukluk, OKB, Bili?sel ?emalar, Sorumluluk, Uyarlama, Mükemmeliyetçilik.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? **O?uzhan Yorulmaz** taraf?ndan yap?lm??t?r. Ölçe?in orijinal geli?tiricileri tez çal??mas?nda belirtilmektedir.

Amaç

STÖ'nün temel amac?, bireylerin **sorumluluk** yükümlülü?üne, sonuçlar?n tahminine ve olaylar? kontrol etme ihtiyac?na dair geli?tirdikleri i?levsel olmayan bili?sel tutumlar? nicel olarak belirlemektir. Bu tutumlar, bili?sel modellerde psikopatolojinin, özellikle de OKB'nin geli?imi ve sürdürülmesi aç?s?ndan merkezi kabul edilmektedir. Ölçek, bu bili?sel yap?lar?n ?iddetini tespit etmede ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere yard?mc? olmay? amaçlar.

Uyarlama çal??mas?, Türk kültüründeki bireylerin sorumlulukla ilgili inançlar?n?n yap?s?n? ortaya koymay? ve bu inançlar?n obsesif-kompülsif semptomlarla olan güçlü ili?kisini ara?t?rmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, bili?sel davran??ç? terapi (BDT) uygulamalar?nda hedeflenecek alanlar?n bilimsel kan?tlarla belirlenmesine katk? sa?lanm??t?r.

Yap?

Ölçek, obsesif-kompülsif bozuklu?un bili?sel teorileri taraf?ndan merkezi bir rol atfedilen **a??r? sorumluluk** inanc?n? ölçmektedir. Bu psikolojik yap?, bireyin olumsuz olaylar?n olu?mas?n? önleme veya meydana gelen olumsuzluklar? düzeltme konusunda abart?l?, ço?u zaman gerçekçi olmayan bir ki?isel yükümlülük hissetmesi olarak tan?mlan?r.

Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i, sorumlulu?un yaln?zca bir görevden ibaret olmad???n?, ayn?

ARABPSYCHOLOGY.COM

zamanda sonuçlar? kontrol etme ve potansiyel tehlikeleri öngörme kapasitesine dair yerle?mi? inançlar? da kapsad???n? varsayar. Uyarlama çal??mas?, bu yap?n?n kültürel ba?lamda geçerlili?ini ve alt boyutlar?n? incelemeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik

Kaynak materyalde spesifik geçerlik katsay?lar? sunulmam?? olsa da, uyarlama çal??mas? olan **Yorulmaz (2002) Yüksek Lisans Tezi** kapsam?nda geçerlik çal??malar?n?n (Yap? geçerli?i, ölçüt ba??nt?l? geçerlik) detayl? olarak rapor edildi?i varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?i için faktör analizleri kullan?larak ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde korundu?u gösterilmelidir.

Ölçüt ba??nt?l? geçerlik kapsam?nda, STÖ puanlar?n?n **OKB** semptomlar?n? ölçen di?er güvenilir araçlarla yüksek ve anlaml? korelasyonlar göstermesi beklenir. Detayl? geçerlik verilerine, Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan tez metninden ula??lmas? mümkündür.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik bir arac?n Türkçe uyarlamas? s?ras?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n (Cronbach Alfa katsay?s?) ve genellikle test-tekrar test güvenirli?inin incelenmesi zorunludur. Bu analizler, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve zaman içinde stabil sonuçlar verdi?ini do?rulamay? amaçlar.

Uyarlama çal??mas?, STÖ'nün iç tutarl?l?k katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) oldu?unu göstererek ölçe?in güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? kan?tlam??t?r. Spesifik güvenirlik sonuçlar? için Yorulmaz (2002) tezine ba?vurulmal?d?r.

Faktör Analizi

Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçe?in orijinal yap?s?n?n kültürel ve dilsel farkl?l?klar kar??s?nda korunup korunmad???n? anlamak için hayati öneme sahiptir. Uyarlama s?ras?nda aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) veya do?rulay?c? faktör analizi (DFA) teknikleri kullan?larak ölçe?in temel alt boyutlar? belirlenmi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, sorumluluk tutumlar?n?n tek bir bask?n faktörden mi yoksa "sorumlulu?un a??r? önemi" veya "tehlikeyi abartma" gibi birden fazla alt boyuttan m? olu?tu?unu ortaya koyar. Bu **psikometrik özellikler**, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini destekleyen temel kan?tlard?r ve ölçe?in klinik yorumlanmas?nda yol göstericidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçüm Arac?

Test Türü: Uyarlama yoluyla geli?tirilmi? öz bildirim ölçe?i.

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme format?nda kullan?l?r. (Derecelendirme detaylar? tezde mevcuttur).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Klinik ve klinik olmayan yeti?kin popülasyonlar.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, **Orta Do?u Teknik Üniversitesi** ö?rencileri ve genel toplum örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi inançlar?n? raporlad???, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Psikometri, Bili?sel Davran??ç? Terapi (BDT), Öz Bildirim, ODTÜ, Yüksek Lisans Tezi, Sorumluluk ?nançlar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor.

Ba?lant? E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2002** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in akademik ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle ücret talep edilmemekle birlikte, kullan?m? öncesinde orijinal ölçek geli?tiricilerinden ve uyarlamay? yapan O?uzhan Yorulmaz'dan izin al?nmas? önerilir. Ticari veya geni? ölçekli klinik uygulamalar için lisanslama ücretleri söz konusu olabilir.

Kaynaklar

Yorulmaz, O. (2002). *Responsibility and perfectionism as predictors obsessive-compulsive*

ARABPSYCHOLOGY.COM

symtomatology (Master's thesis). Orta Do?u Teknik University Institute of Social Sciences, Ankara.

Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i (STÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte Sorumluluk Tutumlar? Ölçe?i (STÖ) maddelerine yer verilmemi?tir. Maddelere eri?im için Yorulmaz (2002) Yüksek Lisans Tezi'ne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM